DE CONSTITUTIONEEL.

NIEUWE 'SGRAVENHAAGSCHE COURANT.

N°. 23. **Vrijdag 26 October.** **1855.**

Uitgever : **C. H. SUSAN, Jr.**, te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten : **M. Schooneveld & Zoon**, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau : Jan-Hendrikstraat, N°. 259, te 's Gravenhage.

Deze Courant verschijnt alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.
Abonnementsprijs voor 3/m. ***f* 4.50**; franco per post ***f* 5.50.**
Advertentiën van 1—6 regels *f* **1**. Voor elken regel meer **15 cents**; behalve **35 cents** zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van *f* **1**, het zegelgeld daaronder begrepen.

De *Constitutioneel* is sedert zijne verschijning aan hevige en buitengewone aanvallen blootgesteld geweest. Zoo als het niet zelden bij den aanvang van dagbladen en tijdschriften gaat, is het oogmerk van zijne oprigting verkeerd beoordeeld en zijn de bedoelingen der redactie geheel miskend. Men heeft goedgevonden allerlei geruchten te verspreiden, vele veronderstellingen te maken, waaromtrent wij het stilzwijgen zullen bewaren. De ondervinding is de beste leermeesteresse en deze zal, naar wij vertrouwen, toonen, dat *de Constitutioneel* is een vrij, onafhankelijk en gematigd blad. Men is zelfs verder gegaan. Men heeft beweerd, dat de verschillende leden van het kabinet vijandig tegenover elkander stonden, zonder dat die meening door iets anders wordt gestaafd, dan door geruchten en door een strijd in sommige dagbladen. Wij kunnen ook daarover het stilzwijgen bewaren, omdat wij de overtuiging bezitten, dat bij de aanstaande beraadslagingen over de gewigtigste aangelegenheden van den Staat, geen schijn of schaduw van dat vermeende verschil tusschen de ministers zal worden ontdekt.

Maar als we nog met een enkel woord terugkomen op al hetgeen er gezegd en geschreven is, dan is het alleen, om op nieuw de stellige verzekering te geven, dat wij in onze staatkundige overtuiging en beginselen niet van den eenen op den anderen dag zijn veranderd, maar dat we integendeel sedert eene reeks van jaren de gematigde constitutionele gevoelens zijn toegedaan. Wij hopen dat die weg, door zoo velen in den lande gevolgd en aangeprezen, steeds door de Regering zal worden betreden en dan zal het ons eene aangename taak zijn, haar zooveel mogelijk te ondersteunen. Mogt echter, hetzij het tegenwoordige, hetzij een volgend Ministerie een anderen weg inslaan, wij zouden de eerste zijn, ons te rangschikken onder zijne bestrijders. Het is ons volstrekt niet te doen om de personen, maar geheel en al om de zaken. En daar we alleen het welzijn van Koning en Vaderland op het oog hebben, moet het belang van dezen of genen Minister bij onze beoordeelingen en beschouwingen zwichten.

Bij zoo veel bestrijding, van eene zijde, waarvan wij het zeker niet hadden verwacht, hebben we ons dikwerf afgevraagd, of onze redeneringen en vertoogen daartoe eenige aanleiding hadden gegeven. Hebben wij de belangen van de eene of andere gezindheid voorgetrokken of gekwetst? Geenszins, want wij hebben op den voorgrond geplaatst, dat we ons met godsdienstige of liever kerkelijke vraagstukken niet, of ten minste zoo min mogelijk, zouden bemoeijen. Aan onze woorden, die wij gebezigd hebben om die bedoelingen uit te drukken, is een geheel verkeerde zin gehecht. Wij hebben ons met opzet uitsluitend op het zuiver staatkundige gebied geplaatst. En ook te dien aanzien gaf men toe aan volstrekte miskenning onzer bedoelingen, of schijnt men onze woorden geheel verkeerd te hebben opgevat. Wat was de grondslag daarvan, wat hebben we willen zeggen?

In de eerste plaats, dat we de Grondwet wenschten behouden te zien, zoo als zij in 1848 is gewijzigd. Maar vloeide daaruit nu voort, dat we zouden wanen dat er nimmer ofte nooit meer eenige wijziging in die Grondwet kon worden gebragt, of dat we onbepaalde bewonderaars zijn, zouden van hetgeen er in 1848 is geschied? Geenszins. Integendeel hebben we doen uitkomen, dat wij in 1848 welligt vele wijzigingen niet zouden hebben verlangd; maar nu ze eenmaal op wettige wijze waren tot stand gekomen, moest men ze trouw nakomen, zoo lang ze bestaan. Wenscht men, of bestaat er grond om nu of later verandering in de Grondwet te brengen, de deur staat daartoe open. Het elfde hoofdstuk der Grondwet wijst den weg aan, die gevolgd moet worden, om tot dat doel te geraken. Die weg is in 1848 zelfs gemakkelijker gemaakt, omdat men voorkomen wilde, dat het noodig ware, bij eene gedeeltelijke wijziging, een geheelen omkeer der Staatsinstellingen te veroorzaken. Intusschen zijn wij tot hiertoe niet overtuigd, dat het wenschelijk zijn zou, om nu reeds de hand te slaan aan hetgeen in 1848 met zooveel moeite tot stand gebragt is. Zelfs in den boezem der Vertegenwoordiging is nog geen enkele stem gehoord, die dergelijke wijziging wenschen zou. Was het ons dan zoo ten kwade te duiden, dat we voor het tegenwoordige de Grondwet onveranderd wenschen behouden te zien? Komt dat gevoelen niet overeen met dat van het geëerbiedigd hoofd van den Staat en van de groote meerderheid der volksvertegenwoordigers? Was dat niet de grondslag van het programma van het tegenwoordige Ministerie in April 1853? Strekte dat niet tot geruststelling van zoo velen, die vreesden, dat met de optreding van dit Ministerie het gedaan ware met de grondwettige vrijheid? Wij staan dus in dit opzigt het beginsel van behoud voor, zoo lang het blijken mogt, dat het welzijn van den Staat geene verandering dringend eischt.

Een tweede punt, waarover men ons hard gevallen is, betrof de zoogenaamde organieke wetten, de uitvloeisels van het 5de add. artikel der Grondwet. Ook te dien aanzien is nagenoeg hetzelfde te zeggen als nopens de Staatsregeling. Wij zijn volstrekt geen zoo onbepaalde bewonderaars van die wetten. Wij deelen het gevoelen, dat daarin vele gebreken voorkomen. Reeds heeft de ondervinding dit ten aanzien van sommige punten aangetoond, en langzamerhand, gelooven wij, zal dit al meer en meer, vooral ten aanzien van de kieswet en van de gemeentewet, blijken. De tijd zal dan ook wel komen, dat men tot eene herziening dier wetten zal moeten overgaan. Ten aanzien der kieswet biedt zich daartoe mogelijk weldra eene geschikte gelegenheid aan.

Maar moet dat gevoelen er toe leiden, om onvoorzigtiglijk de hand te slaan aan instellingen, die het gevolg zijn van de gewijzigde Grondwet van 1848? Moet men, omdat men welligt vroeger onberaden stappen gedaan heeft, thans daartoe wederom besluiten? of moet men niet veeleer de lessen der ondervinding raadplegen, en na eenigen tijd de zaak haren loop te hebben gelaten, wel overdachte voorstellen aanbieden? Dat gevoelen heeft de tegenwoordige Minister van Binnenlandsche Zaken in de Tweede Kamer ontwikkeld, en dat zijn we ten volle toegedaan.

Een derde voornaam punt betreft 's Rijks geldmiddelen. Deze verkeeren gelukkig in een bloeijenden toestand. Wij wenschen dat die gunstige staat van zaken in het algemeen belang bevestigd worde, en zullen dus elken stap bestrijden, hetzij die door de Regering of door de Vertegenwoordiging wordt gedaan, die er toe zou kunnen leiden, om het evenwigt tusschen uitgaven en ontvangsten te verzwakken, en ons tot een staat terug te voeren, die in vroeger tijd zooveel offers heeft veroorzaakt. Groote voorstanders van vermindering van lasten, als het mogelijk is, zullen wij die voorstaan, wanneer het de Voorzienigheid mogt behagen het Vaderland meer en meer te doen bloeijen, met steeds mildere bronnen van welvaart te zegenen, welke de geldmiddelen van den Staat stijven.

In één woord, wij bestrijden den snellen vooruitgang, overijling. Zoodanige rigting, die, onzes inziens, het ware belang van Vorst en Vaderland voorbijziet, zal in dit blad gemoedelijke wederspraak vinden; daarentegen wijzen wij op den gematigden grondwettigen weg, die, naar onze innige overtuiging, door de overgroote meerderheid des Lands verlangd wordt. Wij vertrouwen dan ook, dat onze pogingen tot bereiking van dat doel, meer en meer ondersteuning zullen vinden, en wij hebben reeds onderscheiden organen, met ons veelzins overeenstemmende, te danken voor de betere waardering van de vooropgestelde beginselen. En juist omdat we eenen middenweg wenschen te bewandelen, smart het ons dat onze goede bedoelingen door sommigen zoo geheel verkeerd beschouwd en veroordeeld zijn. Maar dit zal ons niet afschrikken om rustig en vastberaden den beleden weg te blijven betreden, die, naar onze innige overtuiging, alleen het heil van den Staat kan bevorderen.

Handelsstatistiek over 1854.

De handel en scheepvaart van Nederland is in het afgeloopen jaar veel aanzienlijker dan in het jaar te voren geweest, zoo als kan blijken uit de volgende cijfers, zijnde de slotsommen van de statistiek, door het Departement van Financiën wordt opgegeven. Waarde in guldens:

	ALGEMEENE INVOER.	INVOER TOT VERBRUIK.
1853. .	321,051,729	204,945,136
1854. .	356,484,519	244,495,510
Meerder.	35,432,790	39,550,374

	ALGEMEENE UITVOER.	UITVOER UIT HET VRIJE VERKEER.
1853. .	272,801,666	154,643,160
1854. .	308,780,801	193,621,258
Meerder.	35,979,135	38,978,098

	DOORVOER.
1853.	118,158,506
1854.	115,159,543
Minder. . .	2,998,963

Men ziet uit deze cijfers, dat de algemeene invoer in het afgeloopen jaar dien van 1853 met omstreeks 35 millioen heeft overtroffen; terwijl de algemeene uitvoer nagenoeg 36 millioen meer heeft beloopen; dus gezamenlijk eene waarde van ruim 71 millioen gulden meer dan in 1853. Men moet hierbij wel in het oog houden, dat deze vermeerdering louter de officiële waarde der goederen betreft, d. i. die, welke in 1846 door de statistiek aangenomen, en sedert onveranderd gebleven is; zoodat de vermeerdering geenszins het uitvloeisel is der algemeene prijsverhooging, die de meeste artikelen in den laatsten tijd ondergingen, en volgens welke de vermeerdering natuurlijk nog veel aanzienlijker zou zijn.

De vermeerdering in 1854 liet zich voornamelijk opmerken bij goud en zilver in staven en baren (13 millioen meer), rijst (13 millioen meer), ruwe suiker (2 millioen meer), droogerijen (2 millioen meer), enz.

Bij den uitvoer ziet men de voornaamste vermeerdering bij koffij (12 millioen), gemunt goud en zilver (9 millioen), bruinsteen (7 millioen), geraffineerde suiker (6 millioen), katoen en garen (1½ millioen), eetbare boter (1 millioen), enz.

Tot de aanzienlijke vermeerdering droeg zeker ook bij de wet van 1 Sept. 1854, waarbij een groot getal artikelen op den invoer geheel werd vrijgesteld. De uitvoer van slagtvee was niet zoo belangrijk als in 1853. Onder anderen werden minder hiervan uitgevoerd 5,000 ossen, 7,000 hokkelingen en kalveren, 36,000 schepen enz. De doorvoer was, ook ten gevolge der bedoelde wet, omstreeks 3 millioen minder.

Wat betreft de handelsbetrekkingen met verschillende landen, kan men de volgende meer of minder belangrijke *vermeerderingen* opmerken. De cijfers wijzen millioenen guldens aan:

	INVOER. 1853.	INVOER. 1854.	MEER.
Belgie	25	41	16
Denemarken	2	4	2
Groot-Brittanje	88	100	12
Hamburg	5	7	2
Hannover	4	5½	1½
Java enz.	64	75	11
Napels en Sicilie.	1	2	1
Vereenigde Staten van N.-A. .	7	7½	½
Noorwegen	4½	5	½
Spanje	½	1	½
Tolverbond	64	69	5
Zweden	[illegible]	[illegible]	[illegible]

	UITVOER. 1853.	UITVOER. 1854.	MEER.
Belgie	24	$30\frac{1}{4}$	$6\frac{1}{4}$
Denemarken	1	$1\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$
Frankrijk	$11\frac{2}{3}$	13	$1\frac{1}{3}$
Groot-Brittanje	74	$75\frac{1}{4}$	$1\frac{1}{4}$
Hamburg	$7\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$2\frac{1}{3}$
Hannover	$2\frac{1}{3}$	$2\frac{2}{3}$	$\frac{1}{3}$
Java enz.	$21\frac{2}{3}$	$29\frac{1}{3}$	$7\frac{2}{3}$
Napels en Sicilie	$2\frac{2}{3}$	$3\frac{2}{3}$	1
Sardinie	$1\frac{2}{3}$	3	$1\frac{1}{3}$
Suriname	$1\frac{1}{3}$	$1\frac{2}{3}$	$\frac{1}{3}$
Tolverbond	100	$116\frac{1}{2}$	$16\frac{1}{2}$
Toscane	$1\frac{1}{3}$	$2\frac{1}{3}$	1
Turkije	$3\frac{1}{2}$	$3\frac{2}{3}$	$\frac{1}{6}$

Men ziet met een oogopslag uit deze opgaven, welk een belangrijke aanwas in den invoer heeft plaats gegrepen van Belgie, Groot-Brittanje, Java en het Tolverbond; en bij den uitvoer naar het Tolverbond, Java en Belgie.

Eene *vermindering* van den handel is vooral zigtbaar, ten gevolge van de afsluiting der havens door den oorlog, bij Rusland, die op de helft is teruggebragt. Het is niet onbelangrijk de cijfers deswege te vermelden: waarde in millioenen gulden:

RUSSISCHE HAVENS.	INVOER. 1853.	INVOER. 1854.	UITVOER. 1853.	UITVOER. 1854.
Aan de Oost- en Witte Zee.	15	$7\frac{1}{2}$	$3\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$
Aan de Zwarte zee.	$2\frac{1}{4}$	$1\frac{1}{2}$	$\frac{1}{3}$	niets.

De invoer-handel van Frankrijk is in beide jaren op gelijken voet gebleven, te weten: ter waarde van ruim 12 millioen; die van de Kanarische Eilanden, de Kaap, de Engelsche Oost-Indische bezittingen en Mauritius is van ruim 5 millioen op nog geen 3 gedaald. De uitvoer van de Vereenigde Staten van N.-Amerika is nagenoeg op hetzelfde bedrag gebleven, te weten: omstreeks $5\frac{1}{2}$ millioen. De handel met Oostenrijk is eenigzins verminderd. De uitvoer derwaarts was in 1853 omstreeks $4\frac{1}{2}$ millioen, in 1854 nog geen $3\frac{1}{2}$. Het geheel van deze uitkomsten levert echter, vooral in de tegenwoordige omstandigheden, stoffe tot voldoening op.

De vrachtvaart was bijzonder levendig tusschen de havens van Belgie, Denemarken, Frankrijk, Groot-Brittanje, Hamburg, Pruissen, Spanje en Java.

In het algemeen leverde het jaar 1854, wat de scheepvaart betreft, voordeelige uitkomsten op. Er klaarden meer in dan in 1853, 736 geladene schepen en 89,802 tonnen. In ballast klaarden 17 schepen minder in, doch de inhoud was 2,622 tonnen meer. De Nederlandsche vlag had een belangrijk aandeel in deze vermeerdering; 390 geladen schepen en 71,889 tonnen, zoowel als 13 schepen in ballast en 4,413 ton, klaarden onder die vlag meer in dan in 1853. Gelijke verhouding vindt men ten aanzien van de uitklaring. 120 geladen schepen en 56,899 tonnen, en 636 schepen in ballast en 11,916 tonnen werden in 1854 meer dan in 1853 uitgeklaard. Het aandeel der Nederlandsche vlag, wat de algemeene uitklaringen betreft, bedroeg in 1854 193 geladen schepen en 43,439 tonnen, mitsgaders 313 schepen en 382 tonnen in ballast meer in 1854 dan in 1853.

De stoomvaart nam gelijkerwijze toe. 230 geladen stoombooten en 61,233 tonnen klaarden meer in; terwijl slechts 25 booten en 12,427 tonnen in ballast minder inklaarden. Uitgeklaard werden 190 geladen stoombooten en 50,323 tonnen, benevens 7 in ballast en 2,059 tonnen meer dan in 1853. Op ultimo Dec. 1854 bevonden zich 119 Nederlandsche zeeschepen en 19,907 lasten meer in de vaart dan op ultimo December 1853.

De riviervaart toonde over 1854 dezelfde voordeelige uitkomsten.

De kustvaart werd met 152 schepen meer uitgeoefend dan in 1853.

Terwijl de invoer aan de zeezijde met 2 pCt., in vergelijking met 1853, achteruit ging, nam echter het aandeel in die vaart onder Nederlandsche vlag met omstreeks 8 pCt. toe. Nagenoeg hetzelfde verschijnsel bespeurt men bij den uitvoer ter zee.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De berigten van het OORLOGSTOONEEL bepalen zich voornamelijk tot de gebeurtenissen aan den Dnieper.

Gisteren merkten wij op, dat het vernielen der vestingwerken van Otchakow door de Russen zelve] nadere bevestiging behoefde. Wij vonden aanleiding tot dien twijfel in de omstandigheid, dat de jongste depêche van vorst Gortschakoff van dit feit geene melding maakt. Thans verneemt men, dat te Parijs officieel is bekend gemaakt eene depêche van generaal Bizaine, behelzende nieuwe bijzonderheden omtrent het nemen van Kinburn en de vernieling der vestingwerken van Otchakow door de Russen zelve. Deze depêche bevestigt, dat de landings-troepen in den nacht van 16 op 17 dezer Kinburn ingesloten hebben en vervolgens eene loopgraaf openden op 800 ellen afstands van de plaats en de kanonniers van de bezetting bij hunne stukken doodden, toen zij het vuur der bondgenooten wilden beantwoorden.

Dezelfde depêche voert het cijfer der gevangenen tot 1,420 op en dat der te Kinburn prijs gemaakte kanonnen op een 170tal.

De generaal Bizaine zegt aan het slot zijner depêche dat de Russen den 18 Otchakow hebben doen springen, zonder mede te deelen, dat die vernieling zich bepaald heeft tot de vestingwerken aan de punt van Otchakow.

De Engelsche bladen verzekeren, op grond van verschillende berigten, dat de Russen aanstalten maken om de Krim te ontruimen. Reeds hebben wij gisteren medegedeeld, dat een gedeelte van de Russische magt voor Sebastopol naar Simpheropol en een ander gedeelte naar de hoogten van Mackenzie trekt, terwijl vorst Gortschakoff nog andere bewegingen heeft gelast, ten einde den doortogt naar Perecop vrij te houden. Inmiddels was het vuur tegen de forten Konstantijn en Katharina met meerder kracht aangevangen

Te Londen verhaalde men, dat de generaal Codrington den generaal Simpson als opperbevelhebber der Britsche troepen in de Krim zou opvolgen.

Eenige Londensche dagbladen, die als tolken der Britsche regering aangezien worden, hebben in den laatsten tijd een dreigenden toon tegen Belgie aangeslagen: zij verweten aan de Belgische regering, dat in de vrije drukpers van Belgie ook Ruslands zaak voorstanders, en de revolutionaire manifesten der Fransche uitgewekenen weêrklank vonden: ook werd te kennen gegeven, dat Belgie's onzijdigheid niet ernstig gemeend was, daar het een leger van 100,000 man op de been hield en Antwerpen tot een tweede Sebastopol maakte enz. Daar deze dagblad-artikelen het publiek in Belgie schijnen bezorgd gemaakt te hebben, behelst de Brusselsche *Emancipation*, een voornaam orgaan der thans in Belgie bewindvoerende partij, in zijn nommer van eergisteren eene mededeeling van dezen inhoud: « Ons wordt uit Londen geschreven, dat de meest regtstreeksche organen van het Britsche gouvernement de hatelijke uitvallen van eenige Londensche bladen tegen het Belgische leger en tegen onze militaire onzijdigheid afkeuren. Door geen gouvernement, ook niet door het Engelsche, is eenige de minste poging gedaan om Belgie den kring te doen overschrijden, waarbinnen het door Europa's volkenregt geplaatst is.

« Aangaande het gevaar, hetwelk in de woelingen der naar Engeland geweken Franschen, Italianen enz., mogt gelegen zijn voor de rust van het vasteland, wordt ons geschreven, dat daartegen in Engeland zelf maatregelen van voorzorg zullen genomen worden: het Britsche kabinet ontwerpt eene wet ter beveiliging der openbare orde en der algemeene zedelijkheid. Voortaan, zegt onze berigtgever, zullen de politieke vlugtelingen in Engeland niet langer straffeloos tot moord en plundering kunnen aansporen. »

Een dagblad van Liverpool, de *Daily-Times*, had beweerd, dat de Amerikaansche regering te Londen had verzocht de terugroeping van den Engelschen gezant in de Vereenigde Staten; naar aanleiding van het aandeel, door dien staatsman genomen aan de wervingen van troepen, welke in Amerika plaats hadden. De *Globe* logenstraft die bewering op de meest stellige wijze.

Bij gelegenheid der verbanning uit Jersey van drie redacteurs van het socialistisch blad *l'Homme*, hebben de uitgewekenen, welke dat eiland bewonen, en aan hun hoofd de heer Victor Hugo met zijne beide zonen, in de Engelsche bladen een nieuw en zeer hevig protest doen plaatsen.

De Grieksche regering heeft bepaald, dat alle schepen met graangewassen beladen, welke de havens van den Piraeus, Syra, Naplie, Hydra, Patras en Spezzia aandoen, daar ten minste een tiende van hunne lading moeten achterlaten, om in Griekenland verkocht te worden.

BELGIE.

Een Brusselsch blad berigt het volgende: « Maandag jl. heeft de staatscommissie voor de herziening onzer tariefwetgeving hare eerste bijeenkomst gehouden, onder voorzitting van den minister van finantien; zij heeft verscheiden bepalingen van het voorloopig ontwerp, hetwelk haar door den minister voorgelegd was, in behandeling genomen. De door het gouvernement voorgestelde tarificatie schijnt dus wel bijval bij de commissie te vinden. De minister heeft verklaard, dat eene herziening van het tarief der ton- en loodsgelden op de Schelde bij zijn departement in overweging is. »

Uit andere berigten blijkt, dat het ontwerp der regering eensdeels strekt tot vereenvoudiging van het bestaande tarief der regten op den invoer, anderdeels tot geleidelijke vermindering der beschermende regten.

— Thans zijn eenige nadere bijzonderheden bekend geworden nopens den moord, welke Zondag nacht jl. te Somergem heeft plaats gehad.

Mevr. de markiezin d'Ennetières gebruikte tegen acht ure des avonds met hare gezelschaps-jufvrouw het avondmaal. Deze laatste was gewoon om na het maal de honden van het kasteel te gaan voederen.

Men vermoedt, dat gedurende de afwezigheid dezer gezelschapsjufvrouw een persoon de zaal wist binnen te dringen en de markiezin doodelijk trof; want toen de jufvrouw in het vertrek terugkeerde had de moordenaar reeds zijn bloeddorstig werk volbragt. De moordenaar had middelerwijl het hazenpad gekozen. De twee kasteelbewaarders, die naar het tooneel der misdaad toegesneld waren, vonden slechts het verminkte lijk. Alle pogingen, in het werk gesteld, om den moordenaar op te sporen, zijn tot dus verre vruchteloos gebleven; zelfs begrijpt men niet met welk werktuig hij den moord beging.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Bij de overweging in de afdeelingen der Kamer van het wets-ontwerp tot vaststelling van het XIde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1856, betreffende het *Departement van Kolonien*, zijn de volgende punten ter sprake gebragt.

§ 1. Door eenige leden werd aangedrongen op het ontvangen van mededeelingen wegens de wijze, waarop door de Regering uitvoering gegeven wordt aan de nieuwe bepalingen betrekkelijk de regeling van het muntstel Nederlandsch Indie. Inzonderheid had men daarbij he op den aanmaak der nieuwe koperen pasmunt. Men v of er iets waars was van het loopende gerucht, dat Amsterdamsche huis, aan hetwelk de levering der kop plaatjes voor die munt was aanbesteed, die levering onder-aanneming aan fabrikanten te Birmingham had vertrouwd. Het liet zich onderstellen, dat onder de voorwaa der aanbesteding die behoord had, dat de koperen pla hier te lande vervaardigd moesten worden; doch men langde daaromtrent zekerheid. Ook kon men het ver gerucht niet rijmen met de bepaling van het toltarief 1845, waarbij de invoer van plaatjes tot koperen mun van gemunt koper verboden is.

§ 2. Eenigen tijd geleden heeft men in de *Nederlands Staats-Courant* eene oproeping gelezen, waaruit bleek, de Regering het tot stand brengen eener regelmatige pa vaart van hier op Nederlandsch Indie wilde bevorderen. vraagt, welke uitkomsten deze poging der Regering tot toe gehad heeft, en of er reden bestaat om zich te vlei dat de dienst werkelijk tot stand zal komen.

§ 3. Ook in verband met meermalen te dier zake ge wenschen, verlangen eenige leden te weten, welk gev de Minister van Kolonien tot nu toe gegeven heeft aan Koninklijk besluit van Maart 1851, waarbij het oude k niale archief voor rijks-eigendom is verklaard.

§ 4. Daar het bekend is, dat de aanleg van verdedigin werken op Java in de laatste jaren zeer aanzienlijke g sommen heeft gekost, acht men het van belang onder te worden, of die werken thans voltooid zijn; zou me hoe ver de arbeid daaraan gevorderd is en wat nog in opzigt tot stand moet worden gebragt.

§ 5. In eene der afdeelingen heeft men gemeend, te de gelegenheid de aandacht der Regering te moeten vestig op eene bijzonderheid, in de openbare handelsberigten, g durende den laatsten tijd uit Java ontvangen, bij herhali vermeld. Volgens die handelsberigten zouden vele orde van hier op Oost-Indische producten, die particulier eige dom zijn, niet hebben kunnen worden uitgevoerd, omda de Factorij der Nederlandsche Handelmaatschappij te Bata de producten tot hoogere prijzen, dan de particuliere order medebragten, opkocht. Te gelijk zou de Factorij door ren looze voorschotten, verbonden aan zoogenaamde consign tie-contracten, zich trachten meester te maken va de producten, die anders later in Indie ter markt zoude komen. Met het oog op de zeer aanzienlijke kapitalen waarover de Handelmaatschappij beschikt, zou zulk e opkoop in het groot, naar het oordeel van eenige lede niet enkel zeer nadeelige gevolgen hebben voor den partic lieren handel uit Nederland op Java, maar ook welligt op de duur den wisselkoers drukken, ja zelfs later het behou der zilvercirculatie op Java, die de Staat thans ten kos van zooveel millioenen wil trachten te herstellen, in geva brengen of onmogelijk maken. Mogten werkelijk zulke g varen uit de handelwijze der maatschappij kunnen voor spruiten, dan vertrouwde men, dat de Regering zich d bijzondere betrekking, waarin dat handelsligchaam tot de Staat geplaatst is, ten nutte zou maken, om het terug t brengen van den ingeslagen verkeerden weg, die ook in strijd scheen met de bedoeling, waarmede de Regering in den laatsten tijd het ter markt komen van producten o Java heeft trachten te bevorderen.

§ 6. Nog op een ander punt, tot Java betrekkelijk, wilde men op nieuw de aandacht der Regering gevestigd hebben. Toenemend gaan aldaar uitgestrekte landgoederen en andere vaste eigendommen over in handen van Chinezen. Men beschouwt dit als een kwaad, al ware het alleen om dat de Chinezen, even als de Arabieren, niet aan de burgerlijke wetgeving, die in Nederlandsch Indie voor de Europeanen geldt, onderworpen zijn. Zou er geen middel bestaan om dit kwaad, zoo al niet tegen te gaan, dan toch eenigermate te beperken?

§ 7. Volgens de nieuwe instructie voor de weeskamers in Nederlandsch Indie mogen die collegien van uitgezette gelden geene hoogere rente nemen dan van 6 ten 100. In eene der afdeelingen wenscht men te weten, wat er zij van de nadeelige gevolgen, die uit dit voorschrift voor het behoud van kapitalen in onze Oost-Indische bezittingen zouden voortvloeijen.

§ 8. Uit meer dan een oogpunt zijn de betrekkingen, waarin Nederland thans tot Japan staat, ter sprake gebragt. In de eerste plaats werd daarbij teruggekomen op den afstand van het Nederlandsch stoomschip *Soembing* aan het Departement van Kolonien, en het gerucht, dat dit stoomschip tot een geschenk aan den Keizer van Japan bestemd zou zijn; over welk punt reeds bij de overweging van hoofdstuk VIII der tegenwoordige Staatsbegrooting gehandeld is. Vele leden herhaalden hunne ernstige klagte over de onregelmatige wijze, waarop de vervreemding van dit deel van 's Rijks zeemagt had plaats gehad. In het daaromtrent gebeurde ligt, zoo als reeds werd aangemerkt, een nieuw bewijs der dringende behoefte aan het tot stand brengen der wet omtrent de wijze van beheer en verantwoording der koloniale geldmiddelen. Men meende dan ook den wensch tot spoedige weder-indiening dezer wet in eenen gewijzigden vorm te moeten herhalen. Verscheidene leden ontwikkelden daarbij op nieuw het gevoelen, dat zoolang de bedoelde wet niet in werking is, alle uitgaven, die hier te lande ten behoeve van Nederlandsch Indie worden gedaan, op het thans behandelde hoofdstuk der begrooting behoorden te worden uitgetrokken. Uit dit oogpunt moet dat hoofdstuk als hoogst onvolledig worden beschouwd.

§ 9. In de tweede plaats heeft men inlichtingen verlangd omtrent den tegenwoordigen stand van den Nederlandschen handel op Japan. Het gerucht wil, dat het Indisch Gouvernement het contract, hetwelk omtrent dien handel bestond, voor twee en een halve ton gouds heeft afgekocht, en zulks niettegenstaande deze overeenkomst nog slechts voor een jaar geldig was. Zoo dit gerucht op waarheid is gegrond, vraagt men wat het doel van den afkoop is geweest. Indien

men daarbij denken moest aan het voornemen van het Indisch Gouvernement, om voortaan den handel op Japan zelf regtstreeks te drijven, zouden sommigen, die met de Japansche zaken eenigermate meenen bekend te zijn, daarin groot bezwaar zien. Men zou alsdan vreezen, dat voet zou worden gegeven aan een smokkelhandel der op Japan gevestigde Nederlandsche ambtenaren, en dat dit de handhaving van vriendschappelijke betrekkingen met het Japansche rijk in gevaar zou brengen; gezwegen nog van andere ongelegenheden, die aan allen handel, regtstreeks door een gouvernement gedreven, verbonden zijn en zich bijzonder ook ten aanzien van Japan zouden doen gevoelen.

Mogt het doel van den afkoop van het contract het geheel vrij geven van den handel op Japan zijn, dan scheen ook daaruit, naar het oordeel van sommigen, althans zoolang het stelsel van uitsluiting op Japan nog in zoo veel opzigten gehandhaafd blijft, wezenlijke moeijelijkheden te moeten voortvloeijen. In verband daarmede vroeg men, of werkelijk op dit oogenblik een particulier Nederlandsch koopvaardijschip in eene of meer Japansche havens een goed onthaal zou vinden. Te meer aanleiding bestond tot deze vraag, omdat volgens scheepvaartberigten van versche dagteekening inderdaad twee particuliere Nederlandsche schepen naar Japan onder zeil zijn gegaan.

§ 10. Volgens den toelichtenden staat tot dit hoofdstuk bestaat bij het Departement van Kolonien eene geheel andere organisatie der bureaux, dan bij de overige departementen van algemeen bestuur. Zoo worden bij art. 2 op dien staat vijf ambtenaren uitgetrokken, die het kabinet van den Minister helpen vormen. Men wenscht, ook omdat zulk een kabinet bij andere ministerien niet bestaat, eene bepaalde opgaaf te ontvangen van den werkkring dier ambtenaren en van de bezoldiging door ieder hunner, hetzij uit 's Rijks kas, hetzij uit de koloniale kas, genoten.

Tevens verlangt men, even als in de laatste jaren telkens het geval is geweest, een staat te erlangen van de ambtenaren uit de overzeesche bezittingen en kolonien, thans hier te lande met verlof aanwezig, op welken staat het bedrag hunner verloftractementen of wachtgelden, alsmede, voor zooverre dit met sommigen het geval is, de betrekking, tijdelijk door hen in het moederland bekleed, vermeld wordt.

's Gravenhage, 25 October.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 4den October jl., no. 53 is de heer Ruperto de la Cavada Mendez Vigo benoemd tot Nederlandschen consul te Santander.

Het heeft Z. M. den Koning behaagd het grootkruis der orde van de Eikenkroon te verleenen aan den markies de la Grange, Fransch senateur, en dat van kommandeur, aan den heer Ildefonse Favé, escadrons-chef der artillerie, te Parijs.

Men schrijft uit Rome, van den 9 dezer, dat op dien dag met veel plegtigheid is ter aarde besteld het stoffelijk overschot van den grave de Liedekerke-Beaufort, in leven gezant der Nederlanden bij den Pausselijken Stoel. Verscheiden grootwaardigheidbekleeders en de te Rome aanwezige Nederlanders en Belgen, woonden die treurige plegtigheid bij.

De graaf Duchastel, voorloopig met het beheer der legatie belast, was vroeger gezantschaps-secretaris van den graaf de Liedekerke geweest.

Men meldt uit Parijs, dat de luitenant-generaal graaf Gustave von Löwenhielm, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van den Koning van Zweden en Noorwegen, den 20 dezer in een bijzonder gehoor aan Keizer Napoleon heeft voorgesteld den admiraal von Virgin, door Koning Oscar belast met de overgifte aan den Keizer van de onderscheidingsteekenen der Zweedsche Serafijnen-orde en een eigenhandigen brief van den vorst.

Dezer dagen is er namens Z. M. den Keizer aller Russen, aan de verschillende kabinetten een schrijven gerigt, gedateerd: Moskou, 7/19 Sept. 1855, waarbij wordt kennis gegeven, dat het Z. M. den Keizer behaagd heeft, om in het uitreiken van eenige ridderorden, de navolgende veranderingen te brengen, als: 1o. de Orde van St. George zal niet meer worden uitgereikt voor 25 jaren getrouwe dienst, maar alleen voor daden van dapperheid, en 2o. de orders, welke op het veld van eer of gedurende den oorlog verkregen worden, zullen zich onderscheiden door de bijvoeging van twee degens aan het kruis gehecht.

Uit Hamburg wordt berigt, dat het vervoer van landverhuizers uit de haven naar Amerika in dit jaar aanmerkelijk is afgenomen. Terwijl gedurende de negen eerste maanden van 1854 niet minder dan 42,642 personen over Hamburg naar Amerika zijn vertrokken, bedroeg dat aantal in hetzelfde tijdvak over het loopende jaar slechts 15,169. De uitzigten voor het vervolg werden geacht niet gunstiger te zijn, en verscheidene huizen, die zich tot dusver met het vervoer van landverhuizers hebben bezig gehouden, zouden voornemens zijn zich niet verder daarmede in te laten.

Uit Eltville wordt van den 14 dezer gemeld: «Gisteren bevonden zich de gouverneur der kinderen van Prinses Marianne der Nederlanden en de tuinman van H. K. H. met de twee zonen van genoemden tuinman in een zeilvaartuig en begaven zich van Erbach naar Eltville. Toen zij zich gereed maakten de zeilen in te halen, deed eene windvlaag het vaartuig kantelen, en de vier personen, welke het bevatte, vonden den dood in de golven.»

Het Hof in Z. Holland heeft heden uitspraak gedaan in de zaak van R. R. en 8 andere personen, beschuldigd van diefstal bij nacht door meer dan een persoon in de aanhoorigheid eener bewoonde huizing. Het O. M. werd in deze zaak waargenomen door Mr. J. W. Gefken, de verdediging voorgedragen door Mr. Jac. van Gigch. Het Hof heeft heden de feiten als bewezen aangenomen, doch verklaard dat reigers en schollevaars — de ten deze weggenomen vogels — in wilden staat als het eigendom van niemand en als schadelijk gedierte te beschouwen zijn, heeft dientengevolge de beschuldigden te dezer zake van alle regtsvervolging ontslagen.

Burg. en weth. dezer stad hebben ter kennisse van de ingezetenen gebragt, dat de geschutproeven op het proefveld, nabij het kanaal naar Scheveningen, ook na den 24 dezer zullen worden voortgezet tot nadere aankondiging en mitsdien de duinen voor gemeld proefveld inmiddels onveilig zullen zijn.

Gisteren nacht heeft er door de policie eene aanhouding van twee personen, ter zake van diefstal, plaats gehad. De boschwachter had namelijk aan de policie kennis gegeven, dat het voornemen bestond diefstal van blad-aarde in het Bosch te plegen. De policie heeft dan ook aangehouden de personen F. en S., die in het bezit waren van eene schuit met die aarde. Zij zijn naar het huis van burgerlijke en militaire verzekering overgebragt.

Wij lezen in het *Handelsblad* het volgende: Een onzer vrienden schrijft ons: In het nommer van 23 Oct. van uw geacht dagblad, zie ik de mededeeling van een bewijs van zelfverloochening van het geacht lid van den Schiedamschen raad, den heer Loopuijt. Hij, die hem kent, zal hierover niet verwonderd zijn, daar 's mans loopbaan vele dergelijke edele daden toonde (1). Het is echter genoegelijk voor het Hollandsche hart, dat dit voorbeeld in ons land niet alleen, op zich zelve staat. Zoo als u bekend is, werd in den Rotterdamschen raad onmiddellijk besloten, den accijns op het gemaal af te schaffen, en werd die door de opheffing van die op het varkens- en schapenvleesch gevolgd. Eene finantiële commissie uit den raad had voorgesteld eene belasting op het inkomen naar eigen aangifte, de vertering tot grondslag genomen, waarbij niet alleen de burgerklasse tot op een zeker cijfer werd vrijgelaten, maar waarbij, hetgeen wel opmerking verdient, de verdeeling juist zoo was voorgesteld, dat de hoogere en meest gegoede ingezetenen proportioneel het meest betalen zouden. Dien ten gevolge zouden bijna al de leden dier finantiële commissie door hun eigen voorstel veel meer worden gedrukt, dan door het daar tegenovergestelde plan eener belasting, de huurwaarde tot basis hebbende, en welk laatste plan juist door die leden tot het laatste toe werd bestreden, ofschoon het voor hen persoonlijk veel voordeeliger was.

(1) Wij hebben dat berigt uit andere bladen niet overgenomen Hoezeer we niets willen afdingen op den lof, aan den heer L. toegezwaaid, moeten we toch doen opmerken, dat, voor zoo ver bekend is, het besluit van den gemeenteraad van Schiedam, nopens het heffen eener belasting op het inkomen, nog niet door den Koning is goedgekeurd, veel min uitgevoerd. Er zijn dus nog geene kohieren opgemaakt en niemand heeft zich dus hooger of lager zelf kunnen aanslaan. Het berigt komt ons dus voor te zijn voorbarig.

De afdeeling voor Wis- en Natuurkundige wetenschappen der Kon. Akademie van Wetenschappen zal eene gewone vergadering houden op Zaturdag, den 27 October e. k., des voormiddags ten 11½ ure, in het gebouw, vroeger genaamd Wapen van Amsterdam, op den hoek van den Kloveniersburgwal en het Rusland te Amsterdam. De spreekbeurten zullen worden vervuld door de heeren R. van Rees, W. H. de Vriese en G. J. Mulder. De ingang voor het publiek is door de deur op het Rusland.

Amsterdam, 24 Oct. Door de groote vergadering van de Remonstrantsche Broederschap, heden alhier gehouden, is tot hoogleeraar aan de kweekschool der Remonstranten benoemd, Dr. J. Tideman, predikant te Rotterdam. Deze heeft zich, na eenigen tijd van beraad genomen te hebben, die benoeming laten welgevallen.

Rotterdam, 24 Oct. Men verneemt, dat de arrond. regtbank alhier, op de lijst van aanbeveling ter vervulling der vacature, ontstaan door het eervol ontslag, verleend aan den regter Mr. P. G. J. Hoog van ter Aar, heeft geplaatst: 1o. J. G. Kist, kantonregter te Gouda; 2o. Mr. H. E. C. van Kerckhoff, adv. en regter-plaatsvervanger bij de regtbank, en 3o. Mr. J. Pols, advocaat bij den Hoogen Raad der Nederlanden.

Den 23 dezer 's avonds is te Vlaardingen gevierd het 50-jarig bestaan van dat Departement der *Maatschappij tot Nut van 't Algemeen*. Bij eene doelmatige redevoering en eenige gepaste bijdragen en toasten werd de oprigting daarvan waardiglijk herdacht, terwijl alles afgewisseld werd door eene goede muzijk. — Een en ander bragt eene aangename stemming onder het talrijke gezelschap te weeg, dat zich vereenigd had in de zaal *Harmonie*, die, getooid door de verdienstelijke heeren van der Wiel en Zoon te Rotterdam, bij gevolg een keurig en feestelijk aanzien had. *(S. Ct.)*

Breda, 23 Oct. Heden heeft voor de Arrond. regtbank alhier, te regt gestaan, de WelEerw. heer Bierstraten, R. K. Priester en kapellaan te Oudenbosch, ter zake van het houden van openbare godsdienstoefening, tijdens de ter aarde-bestelling van eene overledene op het kerkhof aldaar. De heer mr. K. A. Meeussen heeft in eene sierlijke pleitrede de verdediging van den beklaagde voorgedragen, en tot ontslag van regtsvervolging of wel tot vrijspraak geconcludeerd. Het Openbaar Ministerie heeft de aanklagt volgehouden, en tot schuldigverklaring van den beklaagde geconcludeerd. De uitspraak is bepaald op heden over acht dagen. *(N. N. B.)*

's Hertogenbosch, 22 Oct. Wij vernemen, dat door M. Stoof de aardappelen voor het 2de regement, alhier in garnizoen, zijn aangenomen te leveren voor *f* 2,30 het mud, en dat nog anderen die aanneming 7 centen het mud minder zouden willen leveren; een zeker bewijs, dat dit hoofdvoedingsmiddel minder in prijs moet worden. *(N. B. Ct.)*

Groningen, 24 Oct. Wij vernemen, dat de heer Ali Cohen alhier onlangs in eene vergadering van het gezelschap Groningsche Geneeskundigen eene voordragt heeft gehouden, waarin hij, als een der resultaten van zijne jaren voortgezette onderzoekingen, betreffende den aard en de verschijnselen der besmettelijke longziekte onder het rundvee, heeft doen kennen en beschouwen als een *eigenen vorm* van het ziekteproces, dat aan de besmettelijke longziekte ten grondslag ligt, de weinig nog bekende *exsudatieve ontsteking van het gewrichtsvlies, die bij vele kalveren voorkomt*, welke op longziekte-stallen voorhanden zijn, of waarop de inënting is aangewend.

De verhandeling zelve zal vermoedelijk eerst later worden bekend gemaakt met een en ander, de pathologie der genoemde ziekte betreffende, waartoe eene reeks van afbeeldingen behoort.

Verscheidenheden.

Douglas Jerrold.

(DOOR LUDWICH KALISCH.)

Het behoort nog steeds tot de eenigzins door de geschiedenis gestaafde veronderstellingen, dat het ware talent niet alleen door kommer en gebrek niet te gronde gaat, maar dat kommer en gebrek volstrekt noodzakelijk zijn om het te ontwikkelen. Niets evenwel is onbarmhartiger en bespottelijker dan dit beweren, dat nog steeds tot strijd aanleiding geeft tusschen hen die fortuin en geen talent hebben en hen die talent maar geen fortuin bezitten. Juist het talent heeft een gelukkig levenslot noodig, wil het groeijen en bloeijen: door de ellende wordt het verstikt. Duizende talenten worden door ongunstige omstandigheden vernietigd. Misschien is dit gelukkig voor de wereld, die welligt beter bloeit, wanneer onkunde regel en talent uitzondering is. Echter blijft het eene onomstootelijke daadzaak, dat de armoede onder de meest begaafde menschen hare offers kiest.

Deze gedachten komen in mij op, zoo vaak ik aan DOUGLAS JERROLD denk. DOUGLAS JERROLD is in Duitschland naauwelijks bekend, en in Engeland weinig gelezen en weinig bemind. En desniettemin is hij een degelijk schrijver. Een zijner boeken, dat mij bij toeval in handen kwam, nam mij zeer voor hem in. Ik vond in dit boek — het heet: »A man made of money — zeer veel vernuft, zeer veel nieuwe gedachten en echte humor, en dit gaf mij lust om meer werken van JERROLD te lezen, waarin ik bijna altijd eene oorspronkelijkheid van beschouwing en eene bondigheid van bewoordingen vond, zoo als men ze weinig bij de nieuwe Engelsche schrijvers aantreft. Ik zeide dit aan THACKERAY, die het volkomen met mij eens was. Ik legde hem nu mijn verlangen bloot, van met JERROLD kennis te maken. THACKERAY zeide dat hij hem gaarne ten eten wilde vragen en mij dusdoende de beste gelegenheid geven hem te leeren kennen, dewijl hij aan tafel het meest vertrouwelijk, spraakzaam en geestig is; maar DOUGLAS JERROLD neemt niet gemakkelijk eene uitnoodiging aan, en zelfs dan wanneer hij haar aanneemt, kan men nog niet op hem rekenen; dus zoude ik het beste doen mij met eenige letteren van aanbeveling naar hem te begeven. Dit voorstel werd aangenomen.

DOUGLAS JERROLD woonde toen te Putney, een dorp aan den regter Theems-oever, ten westen van Londen gelegen. Men vaart met eene stoomboot tot aan het dorp en de reis van Hungerfordbridge tot aan de landingsbrug duurt een half uur. Maar DOUGLAS JERROLD, die de eenzaamheid bemint, woonde niet in het dorp zelf, maar op eenigen afstand er van. Zijn huis stond in eene bekoorlijke vlakte, waarin rundvee vreedzaam graasde. Een kreupelbosch, zoo wat honderd schreden van het huis, wisselde op eene bekoorlijke wijze de vlakte af, en voor het boschje lagen eenige Zigeuner-familien, in schilderachtige groepen rondom hunne karren, die hunne woning uitmaakten en al hunne bezitting bevatteden. Het huis zelf was door eenen kleinen, maar zorgvuldig onderhouden tuin omringd.

Ik werd, nadat ik THACKERAY's brief had afgegeven, in een vriendelijk vertrek gebragt, waar ik den huisheer verwachtte. Hij verscheen na eenige minuten. Nog nooit heb ik een schooner hoofd op een leelijker romp gezien. DOUGLAS JERROLD is klein en heeft een krommen ruggegraat, maar het hoofd, dat op dien romp rust, is waarlijk prachtig. Hij draagt een Jupiters-hoofd op een Thersites-romp. Een hoog, breed, schoon gewelfd voorhoofd, een zeer fijne mond, eene welgevormde neus en vooral het groote, heldere hemelsblaauwe oog maken het gezigt van JERROLD tot een der schoonste. Hij bragt mij in zijne bibliotheek en reeds na weinige minuten waren wij in een ernstig gesprek gewikkeld, waartoe THACKERAY's voorlezingen over de engelsche humoristen der achttiende eeuw aanleiding gaven. Ik maakte namelijk de opmerking, dat de humoristen, waar de Engelschen zoo trotsch op zijn, weinig of in 't geheel niet meer door de Engelschen gelezen werden en dat de tegenwoordige Engelsche jeugd TRISTRAM SHANDY, TOM JONES, Sir HUMPHREY CLINTER en PEREGRINE PICKLE naauwelijks bij naam kende. Dat heeft zijn goede reden, gaf JERROLD ten antwoord. De genoemde humoristen waren schaamteloos als het tijdperk waarin zij leefden. Hunne gedachten droegen (om het zoo eens uit te drukken) gedecolleteerde kleederen, hunne volzinnen kwamen op hooge schoenen en hadden moesjes op de geblankette wangen, of zij waren ruw en gemeen, gelijk de ondubbelzinnige wezens, die elken avond de slecht verlichte straten van Londen doorkruissen. Onze letterkunde rigt zich veel meer naar het hof, dan gij buitenlanders denkt. Ons tegenwoordig hof is een toonbeeld van stille bescheidene huisselijkheid, waar beschaafde zeden naast strenge zedelijkheid heerschen. De romanschrijvers van eenigen naam moeten dus wel op hunne hoede zijn. Een roman, die thans niet aan het hoekje van den haard in een familiekring voor jongelingen en meisjes kan voorgelezen worden, zal onder het beschaafd publiek geene lezers meer vinden.

Het is jammer, zeide ik, dat in Engeland de preutschheid zoo dikwijls het gezond verstand verdringt, en den smaak regelt. Evenwel ben ik volstrekt geen bewonderaar van de humoristen, die op dit oogenblik het onderwerp van THACKERAY'S voorlezingen uitmaken. SWIFT is eigenlijk geen humorist, maar een groot hekelschrijver, die eene troostelooze beschouwing van de wereld heeft. Voor hem is de geheele menschheid eene onverbeterlijke bende gaauwdieven. Voor hem zijn er te weinig galgen op aarde en hij schijnt de geregtigheid te beschuldigen, dat zij zoo vele stervelingen ongehangen laat rondloopen. SMOLLET is te ruw, en de veelgeprezen STERNE een groote huichelaar, die het effect van elken volzin naauwkeurig berekent. Zijne tranen, die hij over den dooden ezel stort, mogen de levendigen treffen; mij treft de kunstig voorbereide gevoeligheid niet, die zoo listig op de tranenwel van het publiek speculeert. FIELDING is een veel grooter humorist, maar hij is te gemakkelijk, te breedvoerig. De stroom van zijn proza heeft vele ondiepten. Een is er echter onder uwe humoristen der vorige eeuw, om wien elke letterkunde u benijden kon; ik meen den goeden, naiven, kinderlijken OLIVIER GOLDSMITH, van wien Dr. JOHNSON te regt zeide: »adornavit quod teligit.« Welke andere letterkunde kan een zoo heerlijk boek aanwijzen, als de geschiedenis van Dr. PRIMEROSE? Het is de schoonste, liefelijkste dorpsgeschiedenis, die ooit is gedicht. Daar is ware poësie! daar is echte humor! en in een naauw bestek eene goed getroffene schets der zeden.

Naauwelijks had ik uitgesproken, of JERROLD nam een boek van de tafel en riep levendig uit: »Deze kan tegen allen opwegen! O, hoe spijt het mij hem niet in het oorspronkelijke te kunnen lezen!« Het was eene pas uitgekomen Engelsche vertaling van JEAN PAUL'S bloemen-, vrucht- en doornenstukken. Thans werd JEAN PAUL het onderwerp van ons gesprek.

JERROLD was verwonderd, toen ik hem zeide, dat JEAN PAUL bij ons weinig meer gelezen werd. Hij kon het maar niet begrijpen, en herhaalde meer dan eens, dat in den *Siebenkäs* meer gedachten staken, dan in de gezamenlijke werken van zoo menigen nieuwerwetschen Engelschen novellist. Sedert de jammerlijke manier in de mode is gekomen van romans in maandelijksche afleveringen te schrijven, ging hij voort, is het novellen-schrijven eene soort fabriekwerk geworden. De geabonneerde moet twee jaar lang gespannen blijven. Om hem dus op de pijnbank der nieuwsgierigheid te houden, moet men de handeling meer kunstig dan kunstrijk verwikkelen; men moet zonder oorzaak de personen vermeerderen, en eene kleine gedachte, die haast geen greintje weegt, als een draad uittrekken. Schrijver en lezer worden daardoor onuitstaanbaar voor elkander. De parnassus wordt gedurig lager gemaakt en zal weldra zoo effen zijn als de straatweg. Wij begonnen thans van een zijner kleine werken te spreken, dat zelfs in Duitschland tamelijk bekend is en in Engeland bijzonder veel toejuiching heeft verkregen, namelijk de gordijn-predicatien van Mevrouw Candel (Mistres Candel's Curtain lectures.) Het humoristische boekje bevat eene reeks predicatien, welke de eerzame vrouw elken nacht gewoon was in het bed te houden. Deze bed-welsprekendheid van de eerbare echtgenoot, die haren man over vele zwakheden van het manuelijk geslacht, als b. v. het afschuwelijke tabakrooken, met een' stortvloed van woorden de les leest, is zeer oorspronkelijk. Toen ik hem vroeg, hoe hij op dat denkbeeld was gekomen, zeide hij, dat hij de predicatien van zijne eigene vrouw, wat literarisch opgedischt, aan het publiek had aangeboden. Zijne vrouw had deze predicatien, natuurlijk zonder het doel van ze uit te geven, achter de gordijnen gehouden, gelijk wel meer vrouwen doen, en hij had alleen de verdienste van een behendig plagiaat te hebben gepleegd. DOUGLAS JERROLD heeft ook verscheidene groote romans, als b. v. St. Giles and St. James geschreven. Deze romans zijn rijk aan gedachten en vele karakters zijn er heel eigenaardig in geschilderd; maar voor roman-schrijver ontbreken hem het beeldend talent en de verhevene rust, waardoor THACKERAY zoo uitmunt. Zijne gestalten zijn niet tastbaar. Zijne gedachte strijdt tegen den stoffelijken vorm. Zijn geest daalt zelden op de aarde neder. Daarom zijn JERROLD's romans nooit veel gelezen geworden. Daarenboven is hij als humorist te bitter en te snijdend, om het Engelsch publiek te bevallen, dat wel met den vleugel van de pen gekitteld, maar niet met de punt gestoken wil zijn. DOUGLAS JERROLD zou zeker veel meer opgang hebben gemaakt, als hij in zijne vroegste jeugd niet met zoovele tegenheden had te worstelen gehad. Hij heeft mij in den loop van ons gesprek dikwerf met betraande oogen verzekerd, dat hij geen jeugd had gehad. DOUGLAS JERROLD heeft reeds als knaap de bitterheden des levens ondervonden. Van onbemiddelde ouders geboren, werd hij door zijnen vader reeds vroeg op schip gedaan. De kleine scheepsjongen Douglas, die een week, goed hart bezat, gevoelde zich door zoo menige barsche en harde bejegening, en waarvan hij op het schip onmiddellijke getuige was, zoodanig gekwetst en teruggestooten, dat hij het zeemansleven plotseling vaarwel zeide. Hij bevond zich, als ik mij niet vergis, hulpeloos en verlaten als deserteur in de straten van Londen, van dat gedrocht, dat dagelijks ontelbare slagtoffers verslindt. DOUGLAS geraakte echter in dien maalstroom niet verloren. Hij leerde de boekdrukkunst en verdiende weldra met zijn handenarbeid niet alleen het onderhoud voor zich zelven, maar ook voor zijne moeder, die ondertusschen weduwe was geworden. Ter drukkerij werd de lust voor de letterkunde in hem opgewekt, en hij begon te schrijven. Het is toch merkwaardig, hoevele mannen, sedert FRANKLIN, de zetterskast voor letterkunde en wetenschap hebben vaarwel gezegd. BERANGER, PIERRE LEROUX, PROUDHON, waren vroeger boekdrukkers. DOUGLAS JERROLD draaide de letterhaak den rug toe en greep de pen aan, om die niet weder neder te leggen. Maar de menigvuldige smarten, die hij in zijne jeugd had doorgestaan, hebben een bitter gevoel bij hem achtergelaten, dat hij tot nog toe niet geheel meester is geworden.

DOUGLAS JERROLD is een der oprigters van de *Punch* en nog op dit oogenblik een der medearbeiders, waaraan dit geestig blad zijne luimigste invallen te danken heeft. (Het spreekt van zelf, dat DOUGLAS JERROLD zich onder de Engelsche letterkundigen bevond die hunnen vriend THACKERAY op een afscheidsmaal vaarwel zeiden, toen laatstgemelde vóór eenige dagen zich gereed maakte naar Noord-Amerika te vertrekken. De voorzitter van dat gastmaal was DICKENS.)

Eene merkwaardige bijdrage tot de duurte van het geld in de opkomst van ons Gemeenebest, leest men in het *klein chronyckjen ofte eenige notabele verhandelingen gedaen door* JAN ADRIAENSZ. LEEGWATER: »Een zeker man van Graft,« dus begint hij zijn kronykje, »dien ik zeer wel gekend heb, genaamd PIETER MUNNIKS, daar ik mede op den weg ging wandelen, die verhaalde mij, dat zijn eigen oom van Graft gegaan was met een mandeken met twee en dertig eijeren en drie kop boter den Huigendijk langs tot Alkmaar, om zijn waren aldaar te verkoopen, en als hij weder tot Graft kwam, zijn waren aldaar niet verkocht ende zeven ofte acht uren op den weg gegaan hadde, toen hadde hij gemaakt van de twee en dertig eijeren een stuiver en een stuiver van de drie koppen boter, waarop zijne naburen tegen hem zeiden, dat zijne waren wel verkocht waren. Het schijnt wel of het geld van oude tijden zeer sober ende weinig was. Als men nu eenen jongen zoude verzoeken, die van 't Noordeind van Graft zoude gaan tot het Oosteind van de Rijp, men zoude op het minst twee stuivers moeten uitlooven.

»Verder verhaalt hij uit den mond van zijne grootmoeder, dat in haar jeugd in de Rijp maar eene enkele Brabandsche vrouw was, die met zeep konde wasschen. De eigen vrouwen wieschen haar hemden en lijnwerk (linnen goed), dat zij tot nooddruft van doen hadden, met duivendrek, en de andere onreinigheid, alles om het geld te sparen, en ook mede omdat zij niet beter wisten. Het maalloon van een zak zaad in het dorp van Scheermeer was een oortje of twee duiten, ende die lieden (zoo mij verscheiden malen verhaald is) en konden dikwijls geen oortje bij malkander zamelen en moesten daarom nog eijeren uit het nes nemen, om het maalloon daarmede te betalen. Behalve dien, zoo hadden de gemeene buren op het Westeind van de Rijp een oven, daar zij bij beurten in bakken, om het bakloon mede te besparen. (*U. Ct.*)

Publieke Vermakelijkheden.

227ste Nederlandsche Staats-Loterij.

15e LIJST. 5e KLASSE.

Uitgekomen Hooge prijzen:

No. 17328, 6649 en 11380 ieder *f* 1000.

Advertentiën.

Per Telegraaf.

Gister was te Weenen en Londen een gerucht in omloop, dat de bondgenooten eene beweging hadden gedaan tegen hetgeen men het schiereiland Tendra heette. Zij zouden die beweging gelijktijdig hebben ondernomen met den aanval van Kinburn. Men verloor zich in gissingen over den aard van die beweging. Volgens den *Times* is Tendra eene lange landtong, ten Westen van Perecop, doch Tendra of Tender is, volgens de beste k[illegible] ten, geen schiereiland, maar een lang smal eiland, gelegen tusschen den mond [illegible] den Dnieper en de golf van Perecop. Men greep niet wel hoe 30,000 man zich op [illegible] eiland zouden hebben kunnen noch wil[illegible] legeren. Men eindigde met aan het geru[illegible] geen geloof te slaan. Thans weet men, d[illegible] de jongste berigten van het oorlogstooneel, [illegible] er van de zaak is. Immers meldt vorst Go[illegible] schakoff gisteren als volgt: «Den 10 [illegible] October zijn de bondgenooten ten getale [illegible] 30 à 40,000 man uit Eupatoria naar Toul[illegible] opgerukt, maar toen zij den volgenden d[illegible] ter hoogte van Achaga-Djamin kwamen, bespeurden zij de beweging van onze lansie[illegible] aan hunnen regter-vleugel en trokken daar[illegible] achter Artateschi terug.»

Het blijkt dus dat er eene voorwaartsch[illegible] beweging van de in Eupatoria vereenigde ma[illegible] heeft plaats gehad, zoo het schijnt in de ri[illegible] ting van Perecop, en dat de verwisseling va[illegible] de plaats Toulatt in dien van Tendra of Tend[illegible] tot eene verkeerde voorstelling van de plaa[illegible] der beweging heeft aanleiding gegeven.

Voorts heeft men berigt: «dat er tusschen Kinburn en Nicolaieff tot den 23 niets nader was voorgevallen.» Men blijft dus nog altijd eenigzins in het onzekere wat er zij van het doen springen der werken van Otchakow, ofschoon dit te Parijs en Londen in officiele berigten gemeld wordt. Het is toch zonderling dat in de Russische berigten van zoo jonge dagteekening daarvan met geen enkel woord wordt gesproken.

Prijs-Courant der Effecten.

PER TELEGRAAF.

AMSTERDAM, 25 October 1855.

	pCt.			
NEDERL. W. Sch.	2 1/2	63 1/16	3/16	3/16
Dito dito 1844.	3	74 1/8	—	—
Dito dito 1844.	4	92 1/8	3/16	1/8
O. I. L. 1844 . . .	4	—	—	—
Amort. Synd.	3 1/2	89 1/4	—	—
Hand.-maats.	4 1/2	—	—	—
BELGIE. certific. bij *Rotschild*. . .	2 1/2	50	—	—
RUSL. Bij *Hope* 1798 en 1816 . .	5	100	Nieuwe.	—
Dito 1828—1829 . .	5	99 5/8	3/4	—
Insch. in Assign. . .	6	—	—	—
Cert. van dito. . . .	6	56 3/8	—	—
Neg. 1831—1833. .	5	—	—	—
Hope en C°. 1840.	4	74 3/8	7/8	3/8
Stieglitz.	4	—	—	—
dito 1854.	5	79 13/16	7/8	7/8
Nieuwe Engels. . . .	4 1/2	86 1/4	—	—
POLEN. Certific. . .	4	68 3/4	—	—
Aand. Lot. fl. 500.		—	—	—
SPANJE. Nieuwe . .	1 1/4	19 1/16	—	—
Buitenl.	3.	37 7/8	—	—
Binnenl. [illegible]	3	[illegible]	—	—
Cert. Coup.		4 3/16	15/16	—
Amortisable		5	—	—
PORTUG. Lond. . . .	3	39 7/8	40	40
OOSTENR. Metal. . . 1816—1852. . . .	5	62 9/16	11/16	—
Dito 1849—1854. .	5	73 1/4	5/16	1/4
Dito Zilv. Nation. .	5	66 5/8	11/16	5/8
Dito 1847—1852. .	2 1/2	31 11/16	3/4	—
PRUISS. Lot. 1854. .	3 1/2	193 3/4	—	—
BRAZ. Lond. 1824. .	5	98 3/4	—	—
PERU »	4 1/2	70	—	—
MEXICO »	3	18 3/4	13/16	—
GREN. »	2 3/4	17 5/16	3/8	—
Uitgestelde.		6 1/2	—	—
ECUAD. Lond. . . .		3 1/4	—	—
VENEZ. »	4	26 5/16	—	—
Uitgestelde.	1 1/2	11 1/8	—	—

Vaste markt: alleen Russen flaauw.

LONDEN, heden.

Eng. geconsolid.	3	pCt.	88 à —
Spanje.	1 1/4	»	19 1/4 à —
Mexico	3	»	19 7/8 à —

PARIJS, heden.

Fransche certific.	4 1/2	pCt. fr.	—
» »	3	»	64.55 tot2ure
Spanje	3	»	—
»	1 1/4	»	—

WEENEN, heden.

Metalliek	5	pCt.	74 3/4
Nationaal	5	»	78 3/4
Wissel London		»	11.01
Zilver		»	

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.